

Teismo prašoma uždrausti rekonstruoti sostinės Sporto rūmus

[Irt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1049589/teismo-prasoma-uzdrausti-rekonstruoti-sostines-sporto-rumus](https://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/1049589/teismo-prasoma-uzdrausti-rekonstruoti-sostines-sporto-rumus)

2019 m. balandžio 15 d.

Sporto rūmai / BNS nuotr.

Izraelyje gyvenantis litvakas prašo teismo uždrausti Turto bankui rekonstruoti Sporto rūmus nurodydamas, kad čia buvusiose Šnipiškių žydų kapinėse palaidoti jo protėviai.

Izraelio piliečiui Yousefui Yizhakui P. atstovaujanti viešoji įstaiga – Europos žmogaus teisių fondas (EŽTF) kreipėsi į Vilniaus apylinkės teismą prašydama užkirsti kelią rekonstrukcijos darbams Vilniaus koncertų ir sporto rūmų teritorijoje, kur anksčiau veikė žydų kapinės. Pareiškėjo nuomone, išjudinus žemę būtų išniekinti čia palaidotųjų jo protėvių ir kitų žydų palaikai.

Ieškinį, pasak EŽTF, palaiko ir Vilniaus, Kauno bei Šiaulių žydus vienijančios bendruomenės. Vilniaus žydų bendruomenės pirmininkas Simonas Gurevičius BNS pirmadienį sakė, jog su ieškiniu detalai dar nespėta susipažinti, tačiau, anot jo, pritariama bendram principui, jog tokiam objektui reikėtų paieškoti kitos vietos.

Tuo metu rekonstrukciją planuojančio Turto banko vadovas Mindaugas Sinkevičius ieškovų teiginius vadina manipuliacijomis, kurstančiomis tautinę nesantaiką.

„Prevenciniu ieškiniu prašoma užkardyti veiksmus, kurie ateityje galbūt sukels žalą. Kalbame apie Sporto rūmų rekonstrukciją, nes matome, kad planuojami žemės judinimo darbai neišvengiamai palies palaikus, kurie liko ten. O turimi dokumentai rodo, kad palaikai liko ne tik oficialioje žydų kapinių teritorijoje, bet ir po pastatu, todėl išvengti palaikų judinimo neįmanoma“, – BNS sakė EŽFT atstovė Evelina Baliko.

Fondas nurodo, kad nepriimtina yra ir koncertų bei konferencijų salės koncepcija, nes čia žmonės „šoks, vartos alkoholį, eis linksmintis ant žydų kilmės buvusių vilniečių kapų“, technika dirbs tarp palaidotų žmonių kaulų.

„Kapinių senumas, jų akivaizdus apleidimas arba jų būklė nesumažina valstybės pareigos užtikrinti tinkamą apsaugą žydų kapinių, laidojimo vietoms ir siekį išsaugoti masinių kapų vietas“, – sakoma fondo pranešime.

EŽTF primena ir 2016-aisiais vilnietės Rūtos Bloštein inicijuotą peticiją prieš Sporto rūmų atnaujinimą, kurią pasirašė apie 40 tūkst. žmonių, dvylikos Jungtinių Valstijų kongresmenų laišką, raginantį stabdyti projektą.

M. Sinkevičius: kurstoma nesantaika ir siekiama dėmesio

Savo ruožtu Turto banko vadovas M. Sinkevičius teigia, kad būsimo konferencijų centro operatoriaus konkursas bus skelbiamas artimiausiu metu, o projektiniams teritorijos pasiūlymams yra pritaręs Europos žydų kapinių išsaugojimo komitetas, Lietuvos žydų bendruomenė, kitos organizacijos.

Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkė Faina Kukliansky sako, kad bendruomenė remiasi prieš dešimtmetį Europos žydų kapinių išsaugojimo komiteto pateikta pozicija, jog pastato rekonstrukcija nepalies palaikų, bei projektui neprieštarauja: „Kada mums rabinai pasako, kad viskas yra tvarkoje, tai ir yra tvarkoje, jei galima, tai galima“

„Vykdant susitarimą ir geros valios praktiką, tose teritorijų vietose, kur buvo kapinės, nebus atliekami rangos darbai ir ieškoma būdų, kaip įamžinti kapines. Rekonstruotame Kongresų centre taip pat yra numatyta žydų paveldo įamžinimo vieta“, – sako M. Sinkevičius.

„Todėl daugelis teiginių, pateiktų tiek viešai, tiek ieškinyje prasilenkia su tiesa, yra manipuliatyvūs ir, mūsų vertinimu, kurstantys tautinę nesantaiką, bet kokiomis priemonėmis siekiant dėmesio Europos žmogaus teisių fondui. Teliaka apgailestauti, kad kelių žmonių organizacija renkasi tokias priemones ir pamina sėkmingą dviejų kultūrų bendradarbiavimą“, – sako Turto banko direktorius.

Vyriausybė ketina pritaikyti Sporto rūmų pastatą konferencijoms ir rimtosios kultūros renginiams. Planuojama, kad įvykdžius viešųjų pirkimų procedūras, rūmai bus rekonstruojami 2020-2021 metais o veikti kongresų rūmai pradės 2022-aisiais.

Dėl sporto rūmų atnaujinimo diskutuojama nuo 2015-ųjų, 2017-ųjų pradžioje Turto bankas nutraukė derybas su vieninteliu kvalifikaciją atitikusiu konsorciumu „Irdaiva“. Tai padaryta, kai pirkimais susidomėjo Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba (FNTT). Tuomet paaiškėjo, kad vienas iš Turto banko pirkimų komisijos darbuotojų tuo pat metu dirbo ir „Irdaivoje“. Bendrovės konsorciumas siūlė darbus atlikti už beveik 28 mln. eurų.